

รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท
AN ADMINISTRATIVE MODEL IN ACCORDANCE WITH
THERAVADA BUDDHIST PHILOSOPHY FOR GENERAL
BUDDHIST SCRIPTURE SCHOOLS, GENERAL EDUCATION
SECTION, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

พระครูโกศลอรรถกิจ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาสัมปฤติธรรม 3) เพื่อบูรณาการการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยสัมปฤติธรรม 4) เพื่อนำเสนอแนวทางและการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับ “รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยสัมปฤติธรรม”

การวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากพระไตรปิฎก ตำรา

และเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 10 รูป/คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาอธิบายในเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้แก่ 1) ด้านการบริหารงานทั่วไป 2) งานด้านการบริหารวิชาการ 3) งานด้านบริหารงานบุคคล และ 4) งานด้านงบประมาณ
2. สัมปฤติธรรม หมายถึง สัมปฤติธรรม 7 ประการ ได้แก่ 1) ธัมมัญญา 2) อตถัญญา 3) อตตัญญา 4) มัตตัญญา 5) กาลัญญา 6) ปรีสัญญา และ 7) ปุคคลัญญา
3. บูรณาการการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้วยสัมปฤติธรรม 7

1) ด้านการบริหารงานทั่วไป บูรณาการด้วยสัปปริสธรรม 7 ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จักตน การรู้จักชุมชน การรู้จักประมาณ และการรู้จักผล ทำให้มีการทำงานไม่ซ้ำซ้อน มีการวางแผน มีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน ผลงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) ด้านการบริหารวิชาการ บูรณาการด้วยสัปปริสธรรม 7 ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จักผล และการรู้จักตน ทำให้สามารถวางแผนงานการจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาทักษะทางวิชาการ มีผลให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

3) ด้านบริหารงานบุคคล บูรณาการด้วยสัปปริสธรรม 7 ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักตน และการรู้จักบุคคล ทำให้สามารถใช้คนให้ตรงกับงาน และวางแผนในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีศักยภาพในการทำงานสูงขึ้น

4) ด้านบริหารงานงบประมาณ บูรณาการด้วยสัปปริสธรรม 7 ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักประมาณ และการรู้จักชุมชน ทำให้มีการวางแผนในการใช้งบประมาณเกิดประโยชน์สูงสุด

4. องค์ความรู้ใหม่ที่ได้มาจากการวิจัย การบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้วยสัปปริสธรรม 7 แล้วย่อมก่อให้เกิดการศรัทธา มีการพัฒนา และประชาสัมพันธ์ สามารถนำมาสร้างรูปแบบ “BDP” MODEL ได้แก่ B = Belief ศรัทธา D = Development การพัฒนา P = Public relations การประชาสัมพันธ์ คือ การบริหารงานเมื่อนำสัปปริสธรรม 7 มาบูรณาการแล้ว เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ก่อให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารจัดการ, โรงเรียนพระปริยัติธรรม, พุทธปรัชญาเถรวาท

Abstract

The purposes of this thesis were (1) to study the administration of General Buddhist Scripture Schools under General Education Section in Nokhon Si Thammarat province, (2) to study the Sappurisadhamma, (3) to integrate the Sappurisadhamma into the administration of General Buddhist Scripture School, and (4) to propose the new concept and develop a new knowledge on the “administrative model based on Sappurisadhamma principles for General Buddhist Scripture Schools under General Education Section in Nakorn Sri Thammarat Province.”

This thesis was qualitative research mainly focused on gathering information from secondary sources such as Tripitaka, textbooks, and related documents as well as in-depth interviews with 10 respondents, including directors and specialists of General Buddhist Scripture Schools in Nakorn Sri Thammarat Province. The collected data was described as descriptive analysis.

The research findings were as follows:

1. The Administration of the General Buddhist Scripture Schools consisted of 1) General Administration, 2) Academic Management, 3) Human Resource Management, and 4) Budget Management.

2. Sappurisadhamma Principles were also known as the Sappurisadhamma 7, which comprised 1) Dharmannutta, 2) Atthannuta, 3) Attannuta, 4)

Mattannuta, 5) Kalannuta, 6) Parisannuta, and 7) Puggalannuta.

3. Integration of Sappurisadhamma principles into the administration of General Buddhist Scripture Schools

1) General Administration was integrated with Sappurisadhamma principles of Dharmannutta (or knowing the cause), Atthannuta (or knowing the consequence), Attannuta (or knowing oneself), Parisannuta (or knowing the society), and Mattannuta (or knowing how to be temperate).

2) Academic Management was integrated with Sappurisadhamma principles of Dharmannutta (or knowing the cause), Atthannuta (or knowing the consequence), and Attannuta (or knowing oneself).

3) Human Resource Management was integrated with Sappurisadhamma principles of Dharmannutta (or knowing the cause), Atthannuta (or knowing the consequence), Attannuta (or knowing oneself), and Puggalannuta (or knowing the individual).

4) Budget Management was integrated with Sappurisadhamma principles of Dharmannutta (or knowing the cause), Atthannuta (or knowing the consequence), Parisannuta (or knowing the society), and Mattannuta (or knowing how to be temperate).

4. New knowledge derived from this research: The administration of the General

Buddhist Scripture Schools when integrated with the principles of Sappurisadhamma 7, would bring in Belief, Development, and Public Relations. This new knowledge generated “BDP” Model. B means Belief, D means Development, and P means Public Relations. Or in summary, the administration of the General Buddhist Scripture Schools with the principles of Sappurisadhamma 7 integrated could improve efficiency in operations that would lead to success with greater performance.

Keywords: An administrative model, Phrapariyattidhamma Schools (General Buddhist Scripture Schools), Theravada Buddhist Philosophy

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิต การศึกษาจะพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น คนที่ไม่ได้รับการศึกษาจะเป็นคนที่ไม่สมบูรณ์ (พุทธทาสภิกขุ, 2545, หน้า 173) อดีตการศึกษาเริ่มต้นจากวัด เมื่อสังคมเจริญขึ้น การศึกษาจึงถูกแยกออกจากวัด และมีการพัฒนาไปมาก ส่วนการศึกษาของคณะสงฆ์แม้จะมีการพัฒนา แต่จัดว่ายังล้าสมัยอยู่มาก การศึกษาจะเน้นแต่พระไตรปิฎก ซึ่งเป็นเรื่องราวของพระพุทธเจ้า ต่อมามีการเรียนที่เป็นระบบขึ้น จัดให้มีการเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม และแผนกบาลี แม้ปัจจุบันนี้ยังใช้หลักสูตรเดิมอยู่ไม่มีการพัฒนาหรือปรับปรุง ซึ่งผู้ที่จบไปแล้วพบว่าปัญหาโดยเฉพาะพระภิกษุสามเณรที่ลาสิกขาบทออกไป ไม่สามารถที่จะต่อยอดการศึกษา

ทางโลกได้ ทั้งยังมีปัญหาในการดำเนินชีวิตเพราะ การศึกษาของคณะสงฆ์อยู่ในวงจำกัดแต่ทางธรรม ไม่ได้เรียนรู้อย่างที่ฆราวาสเรียนกัน การสื่อความอาจไม่ตรงกัน จึงเป็นปัญหาอย่างมาก การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่วิจัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดย ทำการวิจัยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เฉพาะโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากมีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 6 โรงเรียน และมีโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง ทั้งยังมีความหลากหลายของการนับถือศาสนาเพราะมีทั้งศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ จากความแตกต่างดังกล่าว พบว่ามีปัญหา ได้แก่ 1 การบริหารงานทั่วไป 2 การบริหารงานวิชาการ 3 การบริหารงานบุคลากร และ 4 การบริหารงบประมาณ ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ด้านการจัดการศึกษาที่ยืดรูปแบบเดิม เน้นการท่องจำ ขาดการคิดวิเคราะห์ หลักสูตรไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร ยังใช้ของเดิมไม่ทันสมัย งบประมาณมีน้อย อาคารเรียนไม่ทันสมัย ไม่เอื้อต่อการเรียนการสอน ขาดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ครูอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการเกษียณอายุ ไม่สามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ขาดความมั่นคงในอาชีพ เพราะเป็นลูกจ้างชั่วคราว รายได้ต่ำ สอนไม่ตรงกับสาขาที่เรียนจบมา ผู้บริหารซึ่งเป็นพระเถระผู้ใหญ่ไม่ได้จบการบริหารการศึกษา ทำให้ไม่เข้าใจเรื่องการศึกษาเท่าที่ควร ที่สำคัญไม่มีเวลาให้กับการศึกษา เพราะกิจกรรมทางคณะสงฆ์มีมาก ขาดการประสานงานกันระหว่างผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติการ บางครั้งผู้บริหารมองไปทางหนึ่ง ผู้ที่ปฏิบัติงานมองไปทางหนึ่ง การพัฒนาบุคลากรมีน้อย ขาดการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทรา

ว่าคณะสงฆ์มีการจัดการเรียนการสอน จึงไม่ได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน โดยเฉพาะนักเรียนที่สมัครใจมาเรียนมีน้อยมาก ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ยากจน หรือครอบครัวแตกแยก อยู่ในภาวะจำยอม หากไม่เรียนก็ไม่มีการเรียน จนเป็นสาเหตุให้ในปีพุทธศักราช 2552 โรงเรียนได้หยุดทำการเรียนการสอนไป 1 โรงเรียน ทำให้ปัจจุบันมีโรงเรียนเพียง 6 โรงเรียน อย่างยิ่งที่จะต้องมีการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน ซึ่งในปัจจุบันการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ยังขาดการนำหลักพุทธศาสนามาใช้ในการดำเนินงาน ตลอดจนรูปแบบการบริหารงานยังไม่ชัดเจน ต่างโรงเรียน ต่างทำตามที่ผู้บริหารคิดแบบตามใจตนเอง ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกำหนด และให้อำนาจไว้ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความหลากหลาย ที่ต่างกัน จึงมีปัญหา และอุปสรรคในการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีรูปแบบการบริหารจัดการตามหลักการบริหารที่ดี (กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา, 2530, หน้า 20) ที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามหลักพุทธปรัชญาเถรวาท โดยใช้สัปปริสธรรม 7 หลักของคนดี ที่ ถูก ต้อง บุรณาการร่วม ในการวิจัย ซึ่งกระบวนการวิจัยนี้สามารถแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพราะการวิจัยเป็นกระบวนการแก้ไขปัญหาแบบสากลที่ยอมรับโดยทั่วไป และสามารถสร้างรูปแบบ หรือองค์

ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา นำไปใช้ในการดำเนินงาน และบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำหลักพุทธปรัชญาเถรวาทโดยเฉพาะสัปปริสธรรม 7 มาใช้

ดังนั้น ด้วยเหตุผลของความเป็นมา และความสำคัญของปัญหาดังกล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยหลักพุทธปรัชญาเถรวาท ที่ผู้วิจัยได้นำสัปปริสธรรม 7 เพราะเป็นธรรมของสัตว์บุคคลที่ทำให้เป็นคนดี ประกอบด้วย เป็นคนรู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน และรู้จักบุคคล (อภ.สตุตก. 37/65/236) มาเป็นรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ใช้ในการแก้ปัญหาการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาสัปปริสธรรม 7 กับการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อบูรณาการการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยสัปปริสธรรม 7

4. เพื่อนำเสนอแนวทางและการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับ"รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยสัปปริสธรรม 7"

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบบูรณาการที่ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research Methodology) โดยเน้นการวิจัยคุณภาพแบบเอกสารและทำการสัมภาษณ์ (Qualitative Research) สัมภาษณ์เชิงลึกในทุกมิติ ซึ่งทำเป็นขั้นตอนในการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) จากพื้นที่โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราชทุกโรงเรียน ซึ่งมีขั้นตอน และวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สํารวจข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิ คือ คัมภีร์พระไตรปิฎก พร้อมทั้งข้อมูลจากเอกสารทุติยภูมิ คือ ทฤษฎี งานวิจัย วิทยานิพนธ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรา หนังสือ วารสาร บทความ งานเขียน เป็นต้น
2. นำข้อมูลที่ได้มาจัดประเภท วิเคราะห์ อธิบายความ ตีความ แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย
3. ขอคำแนะนำปรึกษา และความเห็นจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และจากท่านผู้รู้ที่มีความชำนาญการ
4. สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช และผู้เชี่ยวชาญ
5. เชื่อมโยงข้อมูลการวิจัยแบบ วิธีสามเส้า (Triangulation Method) กล่าวคือ การตรวจสอบด้านเวลา การตรวจสอบด้านสถานที่ การตรวจสอบบุคคล

ถ้าหากเงื่อนไขต่าง ๆ เหล่านี้ต่างกันออกไป ข้อมูลตรงกันหรือไม่ ซึ่งในการได้ข้อมูลครั้งนี้เห็นได้ว่าไม่ต่างกัน เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าข้อมูลหลักฐานและผลการวิจัยโดยอาศัยการตีความของข้อมูล หลักฐานที่เก็บรวบรวมได้มีความไว้วางใจได้ว่ามีความถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริงที่น่าเสนอไปซึ่งในทางปฏิบัตินั้น จะกระทำได้โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง (Data triangulation) และ (Methodological Triangulation) โดยนักวิจัยหลายคน (Investigator Triangulation) เพื่อจะตรวจสอบความไว้วางใจตลอดจนการเข้าถึงข้อเท็จจริงได้ (Fact) หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรวิจัยและเพื่อให้การทำงานวิจัยครั้งนี้ มีความน่าเชื่อถือ

6. นำข้อมูลมาจัดเรียงโดยแบ่งเป็นส่วน ๆ หรือประเภทให้อยู่ในหมวดเดียวกัน ซึ่งจำแนกเป็นข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตามลักษณะข้อมูล หลังจากนั้น ก็จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์และแปลความหมาย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และวิเคราะห์จากบุคคลที่ได้ทำการสัมภาษณ์แล้วนำสาระสำคัญที่เหมาะสมกับรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท ตามกระบวนการและรูปแบบการวิจัย

ผลการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือทำให้ทราบว่าการดำเนินงานการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ย่อมเกิดปัญหาแต่ปัญหาเหล่านั้นสามารถแก้ไขได้โดยนำสัปปริยธรรมมาบูรณาการ การบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม

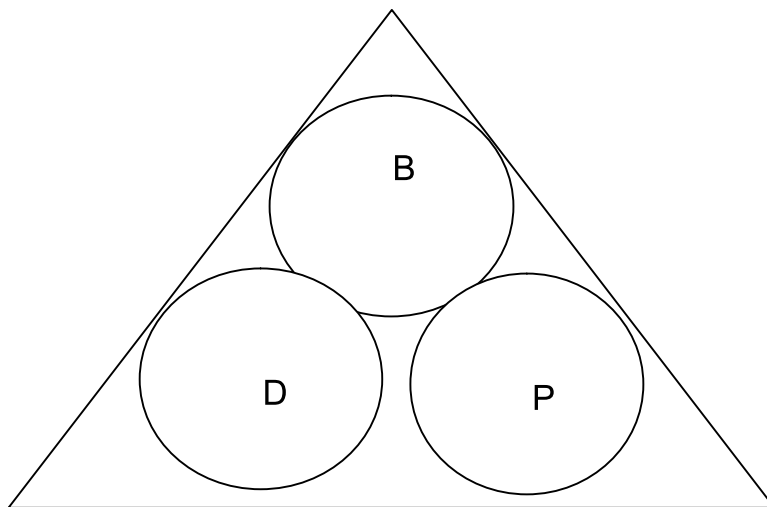
แผนกสามัญศึกษา แล้วก่อให้เกิดความศรัทธา (Belief) มีผลให้มีการพัฒนา (Development) สุดท้ายการนำสู่การประชาสัมพันธ์ (Public Relations) โดยสามารถสรุปเป็นรูปแบบการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่บูรณาการด้วยหลักสัปปริยธรรม แล้วก่อให้เกิดผลที่ดีย่อมมีประสิทธิภาพหรือสรุปเป็น “BDP MODEL” โดยมีที่มา ดังนี้

B = Belief ศรัทธา เกิดจากการบูรณาการการดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้วยสัปปริยธรรม 7 ข้อที่ว่า การรู้จักชุมชน และด้านการบริหารงานบุคคล ด้วยสัปปริยธรรม 7 ข้อที่ว่า การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักตน และการรู้จักประมาณ ส่งผลให้การดำเนินงานได้ผลที่ดี

D = Development การพัฒนา เกิดจากการบูรณาการการดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านการบริหารงบประมาณ ด้วยสัปปริยธรรม 7 ข้อที่ว่าด้วยการรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักประมาณ และการรู้จักชุมชน ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

P = Public Relations ประชาสัมพันธ์ เกิดจากการบูรณาการการดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้วยสัปปริยธรรม 7 ข้อที่ว่า การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักตน และการรู้จักประมาณ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้วยสัปปริยธรรม 7 ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักตน การรู้จักประมาณ และการรู้จักชุมชน ส่งผลให้การดำเนินงานมีการพัฒนาได้ผลที่ดี

ซึ่งรูปแบบการบูรณาการการดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาด้วยหลักสัปปริยธรรม คือ “BDP MODEL” ดังแผนภูมิภาพข้างล่างนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดของ “IDP” MODEL

คำนิยามเชิงความคิดตามกรอบแนวคิดของ “BDP” MODEL

B = Belief	หมายถึง	ศรัทธา
D = Development	หมายถึง	การพัฒนา
P = Public Relations	หมายถึง	การประชาสัมพันธ์

Belief ศรัทธา หมายถึง การบูรณาการการดำเนินงานการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้วยสัปปริยธรรม 7 ข้อการรู้จักชุมชน และการดำเนินงานการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้วยสัปปริยธรรม 7 ข้อการรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักตน และการรู้จักประมาณ เกิดความศรัทธา ความเชื่อทั้งในตัวผู้บริหาร ครูอาจารย์ นักเรียน และชุมชน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา แล้วยอม

สามารถทำให้การทำงานเป็นไปด้วยความราบรื่น ไม่มีปัญหา และอุปสรรค ทำให้การทำงานมีการพัฒนาประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

Development การพัฒนา หมายถึง การบูรณาการการดำเนินงานการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้วยสัปปริยธรรม 7 ข้อการรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักประมาณ และการรู้จักชุมชน สามารถพัฒนาผลการดำเนินงานอย่างได้ผลดี มีประสิทธิภาพ

และประสิทธิผล เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่วางไว้

Public Relations การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การบูรณาการการดำเนินงานการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป งานด้านสัมพันธ์ชุมชนด้วยสัปปริสธรรม 7 ข้อการรู้จักชุมชน และด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้วยสัปปริสธรรม 7 ข้อการรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักประมาณ และการรู้จักชุมชน การดำเนินงานด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคลากร และด้านการบริหารงานงบประมาณ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สามารถดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายอย่างได้ผลดี หากมีการบูรณาการการดำเนินการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้วยสัปปริสธรรม 7 แล้วช่วยอมเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ทำให้ได้รับความร่วมมือจากสังคม สามารถแก้ไขปัญหา และลดอุปสรรคในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีผลดียิ่งขึ้นได้

การดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ได้ใช้สัปปริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้แล้วทำให้ผู้บริหารมีการวางแผนงานที่ดี มีระบบระเบียบ มีการกำหนดนโยบายได้ถูกต้องเหมาะสมตามความเป็นจริง การบริหารจัดการด้านบุคลากรได้คนที่ศรัทธา มีความรู้ ใช้นคนให้เหมาะกับงาน ใช้งบประมาณอย่างพอเหมาะกับความเป็นลดการสิ้นเปลือง และถูกต้องตามระเบียบการใช้จ่ายเงิน ทั้งสามารถนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่าการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีอุปสรรค ปัญหาที่พบในด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคลากร และด้านการบริหารงานงบประมาณ การนำสัปปริสธรรม 7 มาบูรณาการการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ควรนำสัปปริสธรรม 7 ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักตน การรู้จักพอประมาณ และการรู้จักชุมชน เพราะทำให้มีการวางแผนการทำงานที่ดี มีระบบ คนในองค์กร รู้จักบทบาทหน้าที่ของตน ในการดำเนินงานได้ผลตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น
2. ด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ควรนำสัปปริสธรรม 7 ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักตน เพราะทำให้มีการวางแผนงานที่ดีมีระบบในการดำเนินงานได้ตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น
3. ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ควรนำสัปปริสธรรม 7 ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักตน การรู้จักบุคคล เพราะทำให้มีการวางแผนพัฒนาบุคลากร ทำให้บุคลากรมีการพัฒนาศักยภาพสูงขึ้น ผลการทำงานก็จะดีขึ้น
4. ด้านการบริหารงานงบประมาณ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ควรนำสัปปริสธรรม 7 ข้อที่ว่าด้วย การรู้จักเหตุ การรู้จักผล รู้จักประมาณ และรู้จักชุมชน เพราะทำให้มีการจัดสรรงบประมาณ

ประมาณตอบสนองความต้องการ ตามความจำเป็น และเกิดประโยชน์คุ้มค่าสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษารูปแบบการบริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้วยหลัก พุทธปรัชญาเถรวาท หากมีผู้ประสงค์จะทำการวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะต้องทำการวิจัยที่ใกล้เคียงกับเรื่องดังกล่าวควรศึกษาเกี่ยวกับระบบแผนการ ดำเนินงานการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษามากขึ้น

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะได้ศึกษาวิจัยตามประเด็นดังต่อไปนี้ เช่น

- 1) เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้วยหลักพุทธปรัชญา”
- 2) เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่ใช้หลักพุทธปรัชญา”
- 3) เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้วยหลักพุทธปรัชญาและปรัชญาอื่น ๆ”

รายการอ้างอิง

กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา. (2530). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหาร**. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.
พุทธทาสภิกขุ. (2545). **จริยธรรมสำหรับครู**. กรุงเทพฯ: ประสานมิตร.
มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ 37**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.